

Σεμινάριο θεάτρου
Σπουδή στο αρχαίο δράμα-Αντιγόνη
Μια προσωπική κατάθεση

Το πανελλήνιο δίκτυο για το θέατρο στην εκπαίδευση πραγματοποίησε το παραπάνω σεμινάριο διάρκειας 50 ωρών από τις 30/10-6/12/08. Το πρόγραμμα περιελάμβανε :

Λόγο (Γ. Μπινιάρης), κινησιολογία (Σ. Μιχαηλίδου), μουσική (Κ. Βόμβολος), εικαστικά (Χ. Μάντακα) και δραματουργική ανάλυση (Δ. Μήττα).

Το υλικό που δούλεψαν όλοι οι εκπαιδευτές ήταν κυρίως τα χορικά της Αντιγόνης πχ «πολλά γεννούν το δέος, το μέγα δέος ο άνθρωπος γεννά» και «έρως ανάκατε μάχαν». Το εργαλείο κοινό – το θεατρικό παιχνίδι- ~~και~~ όπως και ο σκοπός: να καταφέρουμε να λειτουργήσουμε ως ομάδα με κοινή-ανάσα, να αναπτύξουμε σχέσεις, να απελευθερώσουμε ενέργεια και να εισπράξουμε, άρα να γίνουμε ο χορός που εκφράζει το συλλογικό αίσθημα. Το αποτέλεσμα κοινό επίσης : δημιουργήσαμε δρώμενα στα οποία καταθέσαμε την προσωπική μας έκφραση, τις ιδέες και την ενέργειά μας.

Όλα μας πρόσφεραν τη μοναδική συγκίνηση της συμμετοχής και είχαν αυτό που λέμε φυσικότητα, διότι σ' αυτό το θέατρο κανείς δεν προσπαθεί να δείξει κάτι, απλώς είναι ο εαυτός του . Μέσα από μια διαδρομή παιχνιδιού φτάσαμε σ' ένα καθαρό αποτέλεσμα, διότι το σώμα μας απελευθερώθηκε από τη σκέψη και έτσι μπόρεσε να γράψει καθαρές εικόνες και να μιλήσει άμεσα και αληθινά.

Γι' άλλη μια φορά συνειδητοποιήσαμε ότι το θέατρο είναι πράξη και όχι θεωρίες. Πρέπει να το δοκιμάσεις και τότε θα δεις το αποτέλεσμα και πόσες δυνατότητες έχει να εξελιχθεί. Τίποτα δεν είναι δεδομένο. Η ιδέα του καθενός, ένα απρόβλεπτο, τυχαίο συμβάν ή στοιχείο μπορεί να προκαλέσει ένα άλλο ερέθισμα. Δουλεύουμε μέσα στις υπάρχουσες συνθήκες και τις αξιοποιούμε δημιουργικά. Γνωρίσαμε απλούς τρόπους για να στήσουμε δρώμενα ή και ολόκληρη παράσταση με μικρά αποσπάσματα του κειμένου πχ με αφήγηση του διαλογικού μέρους και εικόνες από τα χορικά. Αξιοποιώντας άχρηστα υλικά πχ περιοδικά, εφημερίδες, υφάσματα κ.ά. δημιουργήσαμε με κολάζ τα σύγχρονα πρόσωπα των ηρώων και τα ντύσαμε. Αυτό είναι το «φτωχό θέατρο» που κάνει πράγματα απλά και αληθινά.

Ανακαλύψαμε τρόπους και δρόμους που φέρνουν στο σήμερα την αρχαία τραγωδία. Για παράδειγμα ποιες είναι οι Αντιγόνες σήμερα; είναι οι γυναίκες στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν (και όχι μόνο) που θάβουν τους νεκρούς τους. Ποια αλαζονεία διέπραξε ο Κρέων και είναι γι' αυτό τραγικό πρόσωπο; Περιφρόνησε τις βαθύρριζες συνήθειες. Εμείς σήμερα πόσο τηρούμε αυτές τις τελετουργικές τελετές στους γάμους και στις κηδείες, οι οποίες παραπέμπουν στους πανάρχαιους μύθους και μας βοηθούν να διατηρούμε την ψυχική μας ισορροπία μέσα στο χρόνο και την αναπότρεπτη πορεία μας προς το θάνατο, χωρίς τον οποίο δεν υπάρχει γέννηση και άρα ο κύκλος της ζωής.

Πάνω απ' όλα όμως μέσα από αυτή την αναζήτηση όλοι εμείς δάσκαλοι και μαθητές μοιραζόμαστε τη χαρά της δημιουργίας. Ελευθερώνουμε το σώμα μας που το αγνοούμε ή και το περιορίζουμε ασφυκτικά, ενώ αυτό μας υπηρετεί και κουβαλά όλα τα βάρη της ψυχής μας. Η τέχνη μας παρηγορεί είτε ο κ. Μπινιάρης. Πιστεύω ότι η αξία της αποδείχτηκε με τον πλέον τραγικό τρόπο τις τελευταίες μέρες. Η σχεδόν παντελής απουσία της από το σχολείο, το οποίο μας έχει στοιχίσει όλους μαθητές-δασκάλους- καθηγητές, στο μονόδρομο των εξετάσεων για το πανεπιστήμιο και από εκεί στην ανεργία, έφερε ασφυξία. Η νεολαία μας τρέχει χωρίς ανάσα. Δεν προλαβαίνει να ονειρευτεί και να ξεκουραστεί. Κι όποιος ξεχαστεί στο δρόμο για καφέ, τρώει μια σφαίρα στην καρδιά. Σημαδεύουνε το μέλλον, πετυχαίνουν το παρόν.

Για 2^η χρονιά η ομάδα 'φίλοι του θεάτρου' σε συνεργασία με το ΔΗΠΕΘΕ Κοζάνης και το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση πραγματοποίησαν με απόλυτη επιτυχία ένα 3ωρο σεμινάριο για τη θεατρική ομάδα του 1^{ου} ΓΕΛ, που αποτελείται από 27 μαθητές από 5 σχολεία της πόλης, την Πέμπτη 10/12/09 με θέμα 'Η Δίκη μας Αντιγόνη' και εμψυχώτρια την κ. Καραβίτη Τζένη.

Το εργαστήριο ξεκίνησε στο πρώτο μέρος με ολιγόλεπτο ζέσταμα που χαλάρωσε και ενεργοποίησε τα σώματα. Στη συνέχεια επάνω σε μεγάλα χαρτόνια ο καθένας έγραψε λέξεις που του φέρνει στο νου το έργο του Σοφοκλή. Μετά κάναμε έναν κύκλο και η κ. Καραβίτη έδωσε τη λέξη θάλασσα. Σε μισό λεπτό όλοι έδειξαν με μία κίνηση την ιδέα της θάλασσας. Από τη μεγάλη ποικιλία της εικόνας, αλλά και με ένα συγκεκριμένο παράδειγμα καταλάβαμε ότι έχει μεγάλη αξία η προσωπική σχέση, που έχει ο καθένας με τη θάλασσα. Στη συνέχεια τα παιδιά επέλεξαν τις λέξεις : αντιθέσεις, εξουσία, μίσος, τις οποίες έγραψαν στο χαρτόνι. Χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες. Η κάθε μία επέλεξε από μία λέξη και σε πέντε λεπτά την παρουσίασε σε παγωμένη εικόνα. Η κ. Καραβίτη ακούμπησε το κάθε ένα παιδί στη διάρκεια της παρουσίασης και αυτό έλεγε μια λέξη, όποια ήθελε. Η Τρίτη ομάδα παρουσίασε τη λέξη μίσος. Όλα τα υπόλοιπα παιδιά κλήθηκαν να ανατρέψουν την εικόνα αυτή στο αντίθετο της. Με πολύ προσεκτική κίνηση δημιουργήθηκε η εικόνα της αγάπης. Ακολούθησε διάλειμμα.

Στο δεύτερο μέρος οι τρεις ομάδες πρέπει μέσα σε δέκα λεπτά να παρουσιάσουν η κάθε μία το έργο σε επτά σκηνές. Όλες οι ομάδες μέσα στον καθορισμένο χώρο συνεργάστηκαν άψογα και παρουσίασαν πολύ ενδιαφέρουσες εικόνες. Η κ. Καραβίτη έκανε κάποιες μικρές διορθώσεις-σκηνικές οδηγίες- κυρίως στη θέση- απόσταση που είχαν μεταξύ τους, για να είναι πιο καθαρή η σχέση των προσώπων του έργου.

Το μάθημα τελείωσε με μία σύντομη αξιολόγηση όλης της δράσης. Κοινή διαπίστωση όλων ήταν ότι τους βοήθησε πάρα πολύ. Μετά από ένα μήνα δικής μας επεξεργασίας του κειμένου με ποικίλους τρόπους, είδαν συνολικά το έργο. Σκέφτηκαν και ξεχώρισαν τις σκηνές. Είδαν την πορεία του μέσα από τη δράση και τις διαφορές που είχαν μεταξύ τους στις σκηνές, που είχαν πολύ ενδιαφέρον.

Όλα έγιναν με πολλή ηρεμία, χαρά και φυσικότητα. Τα παιδιά δημιούργησαν μόνα τους σκηνοθέτησαν και έπαιξαν. Όλοι είχαν θέση μέσα σε αυτό που έκαναν. Είχαν μία μοναδική ευκαιρία να συνθέσουν όλα όσα είχαμε δοκιμάσει στη δίμηνη διαδρομή μας και να κατακτήσουν καινούργια πράγματα. Τώρα μπορούν να οραματίζονται όλο το έργο. Η κ. Καραβίτη μας έδωσε καινούργιο υλικό, πάνω στο οποίο θα δουλέψουμε με νέους τρόπους, για να ολοκληρώσουμε το δύσκολο εγχείρημά μας. Την ευχαριστούμε πολύ, διότι με πολλή αγάπη μας πρόσφερε τη γνώση της για να πάμε ένα βήμα πιο πέρα.

Μουζεφιαμίνα Γκινα
11/12/09

Στην τραγωδία όμως υπάρχει πάντα η κάθαρση. Η αλαζονεία τιμωρείται. Η εξουσία σκότωσε ένα αθώο παιδί. Το αίμα όμως πάντα ζητάει εκδίκηση και αυτή ήταν η κατακραυγή του κόσμου. Η οργισμένη αντίδραση της νεολαίας που ως τώρα θεωρούνταν αδιάφορη και ανώριμη. Εμείς οι μεγάλοι πολύ φλυαρήσαμε. Είναι καιρός να αφουγκραστούμε την αγωνία της νεολαίας μας που αναζητά ένα μέλλον με ασφάλεια, δουλειά και δωρεάν παιδεία. Εμείς όλοι μάρτυρες αυτής της τραγωδίας «ο χορός» οφείλουμε να πάρουμε θέση και να ταχθούμε με το δίκαιο.

Γκουτζιαμάνη Γιάννα
Φιλολόγος

ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ

Πραγματοποιήθηκαν με μεγάλη επιτυχία στην Κοζάνη τα δυο σεμινάρια:

- 1) Σχέση αναπνοής κίνησης και ισορροπίας (για ενήλικες)
- 2) Η δική μας Αντιγόνη (για μαθητές), που οργάνωσε το ΔΗΠΕΘΕ σε συνεργασία με την ομάδα ' Φίλοι του θεάτρου' και το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Στις 4-5 Δεκεμβρίου είχαμε την ευκαιρία με την κ. Σ. Μιχαηλίδου να γνωρίσουμε κάποιες από τις βασικές αρχές του 'σωματικού θεάτρου' . Με το κατάλληλο ζέσταμα και μουσική, το σώμα μας γίνεται διαθέσιμο για θεατρική δράση, διότι το αποδεσμεύουμε από τη σκέψη και δουλεύουμε με την αναπνοή. Το κορμί αποκτά δύναμη. Ελέγχουμε την κίνηση που μπορεί να γίνει πολύ μεγάλη και σε όλα τα επίπεδα : επάνω, ενδιάμεσο και κάτω στο πάτωμα, όπως και προς όλες τις κατευθύνσεις. Περνάμε στη δεύτερη φάση : αναπνοή-κίνηση-ισορροπία, κατά την οποία αναπτύσσουμε σχέσεις με τον άλλον ή τους άλλους. Με αφετηρία τη σχέση εμπιστοσύνης μπορούμε να αναπτύξουμε διάφορες δράσεις που απελευθερώνουν το σώμα και τη φαντασία μας. Στην τρίτη φάση συνδυάστηκε η άσκηση και με το ρυθμό. Όλο αυτό υποστηρίζει ποικιλοτρόπως το λόγο, διότι η φωνή μας βγαίνει από όλη την ενέργεια του σώματος και όχι μόνο από το στόμα.

Έτσι το φετινό σεμινάριο ήταν η φυσική συνέχεια του περσινού, που είχε ως θέμα την αναπνοή. Τώρα συνδέθηκε η αναπνοή με τη δράση, οπότε συνειδητοποιούμε όλη τη φυσική λειτουργία του σώματος μας , αυξάνουμε τη θετική ενέργεια και έχουμε ευχάριστη διάθεση.

Στις 10-12-09, 25 μαθητές από πέντε σχολεία της πόλης είχαν τη μοναδική ευκαιρία να κάνουν ένα 3ωρο μάθημα με την κ. Καραβίτη Τζένη, φιλόλογο- παιδαγωγό του θεάτρου. Μετά από δύο μήνες δικής μας προεργασίας τα παιδιά δοκίμασαν και έστησαν μόνα τους με την τεχνική της παγωμένης εικόνας όλο το έργο 'Αντιγόνη' του Σοφοκλή σε εφτά σκηνές, χωρισμένοι σε τρεις ομάδες. Συνεργάστηκαν άψογα. Κατέθεσαν ιδέες και φαντασία. Συνέθεσαν όσα είχαμε δοκιμάσει και κατέκτησαν καινούργια πράγματα. Τώρα μπορούν να οραματίζονται όλο το έργο. Η κ. Καραβίτη μας έδωσε καινούργιο υλικό, πάνω στο οποίο θα δουλέψουμε με νέους τρόπους για να ολοκληρώσουμε το

δύσκολο εγχείρημα μας. Την ευχαριστούμε πολύ διότι με πολλή αγάπη μας πρόσφερε την γνώση της για να πάμε ένα βήμα πιο πέρα.

Το όφελος από αυτά τα σεμινάρια είναι πολλαπλό.

Γνωρίζουμε τεχνικές και τη φιλοσοφία του παιδαγωγικού θεάτρου. Συνδεόμαστε με το χώρο που δημιούργησε το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση με κοινό όραμα : μια κοινωνία με άτομα ελεύθερα, δημιουργικά, ευαίσθητα χωρίς ανταγωνισμό. Ας είναι οδηγός μας ο στοίχος της Αντιγόνης 'Γεννήθηκα για να αγαπώ και να αγαπιέμαι και όχι για να μισώ'.

Γιάννα Γκουτζιαμάνη
Φιλολόγος